

Installicht Energiebesparingslag Energieakkoord 16-05-2014

• door Rien Kort

Het Energieakkoord van 2013 stelt een grondige energiebesparingslag ten doel voor openbare verlichting en verkeersregelinstallaties. In samenwerking met Rijkswaterstaat helpt het IGOV mee het beoogde resultaat te bereiken.

In september 2013 ondertekenden ruim 40 koepelorganisaties het Energieakkoord, dat de basis moet vormen voor een breed gedragen en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid voor de periode tot 2030. Naast onder meer het IPO, de UVW en de Rijksoverheid ondertekende ook de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) namens de gemeenten het akkoord. Het akkoord stelt dat het energieverbruik van verkeersregelinstallaties (VRI) en openbare verlichting (OVL) in 2020 met 20% en in 2030 met de helft wordt teruggebracht ten opzichte van 2013. Bovendien dient 40% van het bestaande openbare verlichtingspark in 2020 te zijn voorzien van slim energiemangement en energiezuinige verlichting. Met het totale Energieakkoord wordt ingezet op het besparen van maar liefst 100 petajoule (PJ) in 2020. Dat is nodig om de nadelige gevolgen van klimaatverandering zoveel mogelijk tegen te gaan. Op de gemeentelijke elektriciteitsrekening is openbare verlichting een van de grootste posten. Er valt dus nog één en ander te besparen op het energieverbruik van OVL, aldus de betrokken organisaties.

Slim energiemangement

Verantwoordelijk voor de coördinatie van de akkoorddoelstellingen die betrekking hebben op OVL en VRI's, is Dyana Loehr van Rijkswaterstaat. "Momenteel zijn we bezig met het voorbereiden van een aanbesteding voor het jaarlijks monitoren van het energieverbruik van OVL en

VRI's en het percentage energiezuinige en slimme OVL. Het aandeel energiezuinige verlichting wordt mogelijk gemeten aan de hand van energielabels of lamptypen. Onder slim energiemangement zou bijvoorbeeld kunnen vallen: dynamisch verlichten, slim schakelen of dimmen op basis van verkeersintensiteit. Natuurlijk hoop ik dat alle gemeenten en provincies willen meewerken aan het bijhouden en verstrekken van gegevens."

Actueel = essentieel

Een begeleidingscommissie, bestaande uit enkele vertegenwoordigers van bij het IGOV aangesloten gemeenten, gaan samen met Loehr de aanbestedingsofferte en de toekomstige prestaties van het monitoren beoordelen. "Aangezien gemeenten over de meeste OVL beschikken, is het handig om ze er optimaal bij te betrekken. Dankzij deze setting kan ik bovendien een beroep op ze doen bij het nemen van mogelijke vervolgstappen." Namens de gemeente Heerhugowaard neemt Ron Nadort plaats in de commissie. Hij beschouwt de akkoorddoelstellingen als een prima stimulans om het landelijk energieverbruik OVL en VRI terug te schroeven. "In mijn rol zou ik vooral overheden willen enthousiasmeren om hun beheerdata bases waar nodig op peil te brengen. Ik weet dat lang niet elke gemeente een actueel beeld heeft van zijn areaal. Actuele gegevens zijn essentieel om de gevolgen van het Energieakkoord betrouwbaar te monitoren." Een tweede punt van

aandacht zijn de beschikbare middelen voor het nemen van energiebesparende maatregelen. “Niet elke gemeente beschikt over de nodige financiën voor het terugdringen van energieverbruik. Revolving funds bieden mogelijk uitkomst. Gereduceerde kosten kunnen op die manier weer worden terug gestort. De vraag is wel wat de energieprijzen gaan doen.”

Bewustzijn

Commissielid Anita van Os van de Stichting Openbare Verlichting Fryslân deelt de zorgen van Nadort. Volgens Van Os zijn het afgelopen jaar in Friesland energiebesparende maatregelen uitgevoerd, zoals het verwijderen van lichtmasten en vervanging door led. “Op basis van onze kwartaalgegevens zie ik echter nog geen dalende lijn.” Is de database actueler geworden of moeten gegevens juist in twijfel worden getrokken? “Bovendien is niet bekend of Nederlandse gemeenten dezelfde berekeningsmethodieken hanteren voor onbemeterde verlichting.” Onderlinge afspraken over een uniforme rekenwijze lijken noodzakelijk. “Het monitoren is een prima initiatief, aldus Van Os. “Het verdiept het bewustzijn op het gebied van areaalbeheer en energiebesparing. Zijn de ontwikkelingen straks echter afdoende aantoonbaar? Als IGOV zullen we samen om de tafel moeten om hierover overleg te voeren.”

Definitie ontbreekt

De ondersteuning vanuit het IGOV is een welkome ondersteuning, aangezien het energiebesparingsplan tot enige weerstand heeft geleid bij enkele gemeenten. Loehr: “Anders dan bij de Taskforce Verlichting is het referentiejaar in het Energieakkoord niet 2007, maar 2013. Sommigen vreesden dat alle reeds behaalde resultaten van de afgelopen zeven jaar niet meer meetelden. De indruk is ontstaan dat ze worden gestraft, omdat ze verder niets meer kunnen besparen. Ik kan ze geruststellen: dat is niet het geval. Het totaal aan reeds behaalde besparingen wordt meegenomen bij het realiseren van 40% energiezuinige OVL en slim energiemanagement. We zijn dus blij met de inzet die deze gemeenten tot dusver hebben getoond.” Loehr plaatst daar wel de kanttekening bij dat het nog ontbreekt aan een exacte definitie van wat er precies verstaan wordt onder energiezuinige OVL en slim energiemanagement. “Aan de hand van de binnenkomende offertes wordt er een sluitende definitie vastgesteld.”

Geen zeggenschap

Een ander punt van kritiek bij gemeenten is dat ze zich niet vertegenwoordigd voelen door de VNG. “De indruk is ontstaan dat het Energieakkoord van hogerhand wordt opgelegd. Dat is helemaal niet het geval. Het Energieakkoord wordt breed gedragen door meer dan 40 organisaties, maar het is geen wet. De VNG heeft totaal geen zeggenschap over de OVL van de gemeenten. Toch wordt het kennelijk door sommige partijen wel zo opgevat.” Eigenlijk zou dat ook niet zoveel moeten uitmaken, meent Loehr.

“De meeste gemeenten maken middels hun beleid al werk van energiebesparing. Akkoord of geen akkoord; in de meeste gevallen streven we hetzelfde doel na. Daarnaast kan ik me ook niet voorstellen dat door het akkoord overheden zouden stoppen met hun energiezuinige aanpak.”

Monitoring

De komende tijd gaat Loehr zich inzetten om zoveel mogelijk gemeenten en andere overheden warm te krijgen voor het behalen van de akkoorddoelstellingen. “Ik organiseer Duurzame Verlichtingstafels, waar veel kennisuitwisseling en discussie plaatsvindt over energiebesparing in OVL. Daarnaast ga ik aanschuiven bij IGOV-kenniscafés. Evenementen zoals de Dag van de Openbare Ruimte of de Dag van de Mobiliteit lenen zich ook uitstekend voor het houden van een presentatie.” Deze maand wordt bekend welke partij de monitoring voor zijn rekening gaat nemen. “Met deze organisatie wil ik ook in gesprek over het houden van bijeenkomsten en de wijze van communiceren over de vorderingen. Denk hierbij aan de inzet van digitale media en het uitbrengen van nieuwsbrieven. Alles valt of staat echter met de medewerking van de gemeenten.”

Meer informatie:

www.rwsleefomgeving.nl/onderwerpen/ovl